ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ **Մովսիսյան Ֆելիքս Վազգենի** /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 7

«14» դեկտեմբերի, 2022 թ.

Պ/Բ-048-ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ-1

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	բոլոր մասնագիտությունների համար
Կրթական ծրագիր՝	բոլոր կրթական ծրագրերի համար
Որակավորման աստիճան՝	բակալավր
Ամբիոն՝	Պատմություն
/	
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա
Կուրս/կիսամյակ	հեռակա II կուրս/ I կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ **Զոյա Չատինյան**
Էլ. հասցե chatinyanz@mail.ru

Վանաձոր- 2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները .
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
    - 14.2. Հարցաշար
    - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Հայոց պատմության հիմնահարցեր» դասընթացը կարևորվում է բոլոր բնագավառներում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է բոլոր մասնագիտությունների կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Աշխարհայացքային և հաղորդակցական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Հայոց ազատագրական պայքարի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Ցույց տալ պատմական գիտելիքների դերը կյանքում, պատմության դասերի անհրաժեշտությունը
- Հայոց պատմության իրադարձությունները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:
- Տալ գիտելիքներ հայոց պատմության կարևորագույն իրադարձությունների՝ հայ ազգային ազատագրական պայքարի պատմության վերաբերյալ՝ սկսած 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արցախյան շարժում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել հայոց պատմության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել պատմական պատճառահետևանքային օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել հայոց պատմության ազատագրական պայքարի առանձնահատկությունները և ինքնուրույն եզրահանգումներ անել:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները,

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

կարողությունները և հմտությունները

«Հայոց պատմության հիմնահարցեր» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների հայոց պատմության հնագույն, հին, միջին և արդի շրջանների մասին տարական դպրոցական գիտելիքների, մայրենի լեզվով գրագետ մտքերը շարադրելու հմտության առկայությունը։

4. **Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.**

«Հայոց պատմության հիմնահարցեր» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Իմանա՝

1. Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները
2. Կարբեր ժամանակներում ծագած հայ ազատագրաան պայքարի պատճառները, ընթացքը, նշանակությունը
3. Հայ ազատագրական պայքարի դերը հայ ժողովրդի կյանքում
4. Հայկական հարցի ծագումը, միջազգայնացումը
5. Արցախյան շարժման նոր փուլը

Կարողանա՝

1. ձեռք բերած տեսական գիտեկիքները կիրառել գործնականում:

2. որոշ դիտական հարցերի վերաբերյալ ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել:

3. կարողանա իրադարձությունները վերլուծել և համադրել

4. կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները

5. կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից

6. ներկայացնել հայ ազգային-ազատագրական պայքրը 5-րդ դարում

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան։

7. ներկայացնել հայկական մշակույթը IX-XIVրդ դարի կեսերին

8. ներկայացնել հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը

9. ներկայացնել հայ ազատագրական շարժումը XVIIIդարի երկրորդ կեսին

10. ներկայացնել հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները, ազգային-ազատագրական շարժման գաղափարախոսության սկզբնավորումը

Տիրապետի՝

1. պատմական հետազոտությունների մեթոդներին:

2. Հայոց պատմության վերաբերյալ խոր և համակողմանի գիտելիքների

3. ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ -1- վերլուծության և համադրության կարողություն

ԳԿ-2- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում)

ԳԿ - 3-հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում

ԳԿ – 4- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն

ԳԿ–7- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)

ԳԿ - 9 - որոշումներ կայացնելու կարողություն

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ -1-գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն

ՀԳԿ -2- հետազոտական կարողություն

ՀԳԿ -3- ուսումնառության կարողություն

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ՄԿ-1-ունենա հիմնարար գիտելիքներ պատմությունից և կարողանա դրանք կիրառել գործնականում

ՄԿ-3-կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները

ՄԿ-4-կարողանա հասկանալ հասարակական կյանքի վրա համաշխարհային գործընթացների ազդեցությունը

ՄԿ-5 -ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ

ՄԿ-6-կարողանա կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար

ՄԿ-7 -կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից

ՄԿ-8-կարողանա գիտելիքները կիրառել համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու համար

ՄԿ-11- կարողանա պատասխանատվություն ստանձնել հետագա ուսումնառության համար

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Հայոց պատմության հիմնահարցեր» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել ցանկացած ոլորտի մասնագիտական գործունեության ընթացքում՝ հայրենական պատմության իմացության, հայրենասիրական գործունեություն ծավալելու, սեփական ժողովրդի մշակույթի, դերի և տեղի իմացության տեսանկյունից։

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների**

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	**2 կրեդիտ/60 ժամ**

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ
Դասախոսություն	4
Գործնական աշխատանք	-
Սեմինար պարապմունք	4
Լաբորատոր աշխատանք	-
Ինքնուրույն աշխատանք	52
Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - <u>Կլոր սեղան</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
  - <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
  - <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
  - <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատես-

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝**[7] մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	V դ. ազատագրական պայքարը:	2				
2.	V դ. ազատագրական պայքարը: 450-451թթ. հակապարսկական ապստամբությունը: 481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը:		2			
3.	XVIII դ. ազատագրական պայքարը Սյունիքում և Արցախում	2				
4.	Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVII- XVIII դ., Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին		2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		4	4			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Գրականություն (Գ)		
1.	Մելքոնյան Ա, «Հայոց պատմության ակնարկներ(հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ»	Երևան, 2018
2.	Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ.,	Երևան, 2018
3.	Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն	Երևան, 2015

[8] Նման է օրացուցային պլանին

	ժամանակներից մինչև մեր օրերը»	
4	Սիմոնյան Հ. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը»	Երևան, 2012
5.	Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը»	Երևան, 2009
6.	Խաչատրյան Կ. «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.»	Երևան, 2007
7.	Գալոյան Գ. «Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհաքաղաքական առճակատումներում»	Երևան, 2004
8.	Կարապետյան Մ. Ս. «Հայաստանը 1912-1920 թթ.»	Երևան, 2003
9.	Սիմոնյան Հ. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը»	Երևան, 2000
10.	Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. «Հայ ժողովրդի պատմություն»	Երևան, 1976
11.	ժամկոչյան Հ.Գ., Աբրահամյան Ա.Գ., Մելիք-Բախշյան Ատ.Տ., Պողոսյան Ս.Պ., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը)	Երևան, 1975
12.	Վրացյան Ս. «Հայաստանի Հանրապետություն»	Երևան, 1993
13.	Զոհրաբյան Է.Ա. «1920թ. թուրք -հայկական պատերազմը և տերությունները»	Երևան, 1997
14.	Ավետիսյան Հ.Ա. «Հայկական հարցը 1918թ.»	Երևան, 1997
15.	Համբարյան Ա.Ա., Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում (1898-1908)	Երևան, 1999
16.	Սիմոնյան Հր. Անդրանիկի ժամանակը, գիրք 1-2	Երևան, 1996
17.	Խուրշուդյան Լ.Ա. Հայկական հարցը, բովանդակությունը, ծագումը, պատմության հիմնական փուլերը,	Երևան, 1995
18.	Հայոց ցեղասպանություն, պատճառներ և դասեր, մաս. 1-3	Երևան, 1995
19.	Սիմոնյան Հր. Թուրք –հայկական հարաբերությունների պատմությունից	Երևան, 1991
20.	Դիլոյան Վ.Ա. «Արևելյան Հայաստանը XIX դարի առաջին երեսնամյակին և հայ-ռուսական հարաբերությունները»	Երևան, 1989
21.	Հայ ժողովրդի պատմություն, հա. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ.,	Երևան, 1967, 1970, 1972, 1974, 1981

22.	Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրի»	Երևան, 1978
23.	Արզումանյան Մ.Վ. «Հայաստան 1914-1917 թթ.»	Երևան, 1969
24.	Աբրահամյան Ա.Գ. Համառոտ ուրվագիծ հայ գաղթավայրերի պատմության, հտ. Ա,Բ	Երևան, 1964, 1967
25.	Անասյան Հ.Ս., XVII դարի ազատագրական շարժումներն Արևմտյան Հայաստանում	Երևան, 1961
26.	Հայոց պատմություն /խմբ. Խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ):	Երևան, 2010
27.	Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Հ. 3,: Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես -XIX դարի վերջ):	Երևան, 2014
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	http://ijevanlib.ysu.am/wp-content/uploads/2017/12/Karapetyan-Hayastan.pdf	
2.	https://library.anau.am/images/stories/grqer/hasarak/hayoc_patm_Simonyan.pdf	
3.	http://www.historyofarmenia-am.armin.am/am/maps/latter-%D5%87/title	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	V դ. ազատագրական պայքարը	Արևելյան Հայաստանը Սասանյան Պարսկաստանի կիսանկախ մարզ:	2	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		Հազկարտ II-ի քաղաքականությունը Հայաստանում:		
2.	Ազատագրական պայքարը Սյունիքում և Արցախում	Ապստամբության նախապատրաստումը Սյունիքում: Ապստամբության սկիզբը, Դավիթ-Բեկ: Սյունիքի ազատագրումը: Հայկական իշխանության կազմակերպումը: Թուրքերի հարձակումը Սյունիքի վրա: Հալիձորի ճակատամարտը Ապստամբության պարտությունը: Ազատագրական պայքարը Արցախում: Եսայի Հասան-Ջալալյան	2	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	V դ. ազատագրական պայքարը: 450-451թթ. հակապարսկական ապստամբությունը:	Դենշապուհի աշխարհագիրը: Կրոնափոխության առաջարկը և Արտաշատի ժողովը: Զարեհավանի և Անգղի դեպքերը: Ապստամբության սկիզբը:	2	Ավանդական հարցում, հարզախույզ	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը:	Դաշնակիցների որոնումը: Տարակարծություններ հայ նախարարների շրջանում. Վասակ Սյունիու դիրքորոշումը: Վարդան Մամիկոնյանը ապստամբության ղեկավար: Ավարայրի ճակատամարտը: Տիզբոնի դատավարությունը: Պարսկական քաղաքականության ձախողումը Հայաստանում: 481թ. ապստամբությունը Վրաստանում և Հայաստանում: Ակոռիի և Ներսեհապատի ճակատամարտերը: Հայոց բանակի օգնությունը վրաց ապստամբներին: Ճարմանայի ճակատամարտը: Պարսից զորքի նոր հարձակումը Հայաստանի վրա: Նվարսակի պայմանագիրը: V դարի ազատագրական պատերազմների պատմական նշանակությունը:			
2.	Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVII- XVIII դ., Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին	Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները: Ազգային-ազատագրական շարժման գաղափարախոսության սկզբնավորումը: Շարժման արևմտաեվրոպական կողմնորոշումը: Ազատագրական ոգորումները Արևմտյան Հայաստանում: Կանդիայի (Կրետեի) պատերազմը: Հայերի, ասորիների և հույների 1666թ. համատեղ դիմումը Ֆրանսիայի և Վենետիկի հանրապետությանը: Հայաստանի ազատագրության Մահտեսի Մուրադի ծրագիրը: Ազատագրական ուղիների որոնումները Արևելյան Հայաստանում:	2	Ավանդական հարցում, բանավեճ-քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

		էջմիածնի 1677թ. ժողովը: Հակոբ Ջուղայեցի: Պատվիրակության առաքումը Եվրոպա: Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության խնդիրը: Օրու գործունեությունը Արևմտյան Եվրոպայում: Անգեղակոթի ժողովը: Հայաստանի ազատագրության Պֆալցյան ծրագիրը: Հովսեփ Էմին:			

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	450-451թթ. հակապարսկական ապստամբությունը	Դենշապուհի աշխարհագիրը: Կրոնափոխության առաջարկը և Արտաշատի ժողովը: Ջարեհավանի և Անգղի դեպքերը: Ապստամբության սկիզբը: Դաշնակիցների որոնումը: Տարակարծություններ հայ նախարարների շրջանում. Վասակ Սյունիու դիրքորոշումը: Վարդան Մամիկոնյանը ապստամբության ղեկավար: Ավարայրի ճակատամարտը: Տիզբոնի դատավարությունը: Պարսկական քաղաքականության ձախողումը Հայաստանում:	Ռեֆերատ, Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
2.	481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը	481թ. ապստամբությունը Վրաստանում և Հայաստանում: Ակոռիի և Ներսեհապատի ճակատամարտերը: Հայոց բանակի օգնությունը վրաց ապստամբներին: Ճարմանայի ճակատամարտը:	Ռեֆերատ, Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

3.	VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը	Կավատի և Խոսրով I-ի վարչական և ագրարային քաղաքականությունը: Պարսկական աշխարհագիրն ու հարկերի ծանրացումը: Նախարարական իրավունքների ոտնահարումը պարսկական վարչու¬թյան կողմից: 571-572թթ. հակապարսկական ապստամբությունը: Վարդան Կրտսեր: Հակաբյուզանդական ապստամբություններն ու ելույթները Արևմտյան Հայաստանում	Ռեֆերատ,	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
4.	703-705թթ. ապստամբությունը արաբական տիրապետության դեմ:	703-705թթ. ապստամբությունը արաբական տիրապետության դեմ: Վարդանակերտի ճակատամարտը և արաբների պարտությունը: Հայ-բյուզանդական համագործակցությունը: Ապստամբության ճնշումը. հայ նախարարների ողջակիզումը Նախճավանում և Խրամում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
5.	748-750թթ. հակաարաբական ապստամբությունը:	748-750թթ.ապստամբություն	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

6.	850-855թթ. համաժողովրդական ապստամբությունը:	850-855թթ. համաժողովրդական ապստամբությունը: Բուղայի պարտությունը: Ապստամբության ծավալումն ու հաղթանակը:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
7.	էջմիածնի 1677թ. ժողովը: Հակոբ Ջուղայեցի:	Ազատագրական ուղիների որոնումները Արևելյան Հայաստանում: էջմիածնի 1677թ. ժողովը: Հակոբ Ջուղայեցի:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21, 25
8.	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության խնդիրը:	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության խնդիրը: Օրու գործունեությունը Արևմտյան Եվրոպայում: Անգեղակոթի ժողովը:	Ռեֆերատ Կլոր սեղան	Կիսամյակի ընթացքում	Խաղ-քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21,22,25
9.	Իսրայել Օրու Պֆալցյան ծրագիրը:	Հայաստանի ազատագրության Պֆալցյան ծրագիրը:	Ռեֆերատ Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Խաղ-քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21,22,25
10.	Իսրայել Օրու Մոսկովյան ծրագիրը:	Հայաստանի ազատագրության Մոսկովյան ծրագիրը:	Ռեֆերատ Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Խաղ-քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21,22,25
11.	Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագիրը:	Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները: Ազգային-ազատագրական շարժման գաղափարախոսության սկզբնավորումը:	Ռեֆերատ Կլոր սեղան	Կիսամյակի ընթացքում	Խաղ-քննարկում	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
12.	Մադրասի խմբակի Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը:	Մադրասի խմբակի Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը:	Ռեֆերատ Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում(գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

13.	Մովսես Սարաֆյանի Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը։	Հայաստանի ազատագրման ծրագիրը 1768-1774թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի ժամանակ(Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը)։	Ռեֆերատ Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, Բանավեճ	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
14.	Հ. Արղությանի և Շ. Շահամիրյանի Հայաստանի ազատագրության նախագծերը։	Հ. Արղությանի և Շ. Շահամիրյանի Հայաստանի ազատագրության նախագծերը։	Ռեֆերատ Բանավեճ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում(գրավոր կամ բանավոր), Բանավեճ	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
15.	XVIII դ. ազատագրական պայքարը Սյունիքում։	Ապստամբության նախապատրաստումը Սյունիքում: Ապստամբության սկիզբը, Դավիթ-Բեկ: Սյունիքի ազատագրումը: Հայկական իշխանության կազմակերպումը: Թուրքերի հարձակումը Սյունիքի վրա: Հալիձորի ճակատամարտը Ապստամբության պարտությունը:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում,	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
16.	Մխիթար Սպարապետ	Մխիթար Սպարապետ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
17.	Դավիթ Բեկ։	Դավիթ Բեկ։ Հալիձորի ճակատամարտը	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21

18.	XVIII դ. ազատագրական պայքարը Արցախում:	Հայկական զինված ուժերի կազմակերպումն Արցախում: Ապստամբության բռնկումը: Պարսկական տիրապետության թոթափումը և հայկական իշխանության կազմակերպումն Արցախում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
19.	Եսայի Հասան Ջալալյան	Եսայի Հասան Ջալալյան	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
20.	Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին:	Արևելյան Վրաստանի միացումը Ռուսաստանին: Հայաստանի հյուսիս-արևելյան շրջանները (Շամշադին, Ղազախ, Փամբակ, Բորչալու, Լոռի)՝ ռուսական կայսրության կազմում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,21
21.	1804-1813թթ.ռուս-պարսկական պատերազմը:	1804-1813թթ.ռուս-պարսկական պատերազմը: Ռուսական ներթափանցումն Անդրկովկաս:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,20,21
22.	Գյուլիստանի պայմանագիր	Գյուլիստանի պայմանագիր	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Ավանդական հարցում, (գրավոր կամ բանավոր)	Գ 1, 2,3,4,5,9,11,20,21

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգչային լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	-
Սարքեր, սարքավորումներ	Էլեկտրոնային գրադարան, պրոեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	Canva, flippity.net, quizizz, Microsoft Word, Microsoft Excel և այլ
Այլ	

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

  Հայոց պատմություն դասընթացի ընթացքում ուսանողը հարցվում է երկու անգամ: Յուրաքանչյուր անգամ գնահատվում է մինչև 10 միավոր:
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

Հայոց պատմություն դասընթացի ընթացքում ուսանողը 1 անգամ է ներկայացնում ինքնուրույն աշխատանք: Յուրաքանչյուր անգամ գնահատվում է մինչև 20 միավոր:

- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր

  Հայոց պատմություն դասընթացի ընթացքում ուսանողները ունենալու են երկու ընթացիկ բանավոր ստուգում
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները.

Ուսանողը դասընթացին կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ողջ կիսամյակի ընթացքում ուսանողի կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է հիշյալ բաղադրիչներին համապատասխան:

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

Գնահատման սկզբունքները

Հաճախումները դասերին	20 միավոր
Ինքնուրույն աշխատանք	20 միավոր
Սեմինար աշխատանք	գումարային 20 միավոր
Առաջին ընթացիկ ստուգում	20 միավոր
Երկրորդ ընթացիկ ստուգում	20 միավոր

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1.V դ. ազատագրական պայքարը: 450-451թթ. հակապարսկական ապստամբությունը:

2.V դ. ազատագրական պայքարը: 481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը:

3.VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը

4.VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ

5.850-855թթ. համաժողովրդական ապստամբությունը:

6. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը

7. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին XVIII դ. առաջին քառորդին

8. Իսրայել Օրի

9. Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը

10.Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII Դ. II կեսին

11. XVIII դ. ազատագրական պայքարը Սյունիքում

12. XVIII դ. ազատագրական պայքարը Արցախում

13. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանի

14. Հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում

- Ընդգրկված թեմաները.

1.V դ. ազատագրական պայքարը: 450-451թթ. հակապարսկական

ապստամբությունը։

2.V դ. ազատագրական պայքարը։ 481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը։

3.VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը

4.VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ

5.850-855թթ. համաժողովրդական ապստամբությունը։

6. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը

7. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին XVIII դ. առաջին քառորդին

8. Իսրայել Օրի

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում

Ընդգրկվող թեմաները.

1.Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը

2.Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII Դ. II կեսին

3.XVIII դ. ազատագրական պայքարը Սյունիքում

4.XVIII դ. ազատագրական պայքարը Արցախում

5.Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանի

6.Հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ _____բոլոր մասնագիտությունների համար_____
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ _____բոլոր կրթական ծրագրերի համար
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _____Բակալավր_____
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2022

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/Բ-048-ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ-1</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">2 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի,1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">8</td><td>4</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">52</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Հայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

Հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին:

Հմտություն

√ տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)

√ ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ</td></tr>
</table>

	√ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների **Կարողունակություն** √ առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն √ վերլուծության և համադրության կարողություն √ քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն √ կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները √ կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից
Դասընթացի բովանդակությունը	**Թեմա 1.**V դ. ազատագրական պայքարը։ **Թեմա 2.**V դ. ազատագրական պայքարը։450-451թթ. հակապարսկական ապստամբությունը։ 481-484թթ. հակապարսկական ապստամբությունը։ **Թեմա 3.** XVIII դ. ազատագրական պայքարը Սյունիքում և Արցախում **Թեմա 4.** Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVII- XVIII դ.; Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին։
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է 100 բալանոց սանդղակով, հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ՝ √ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճան, √ ինքնուրույն աշխատանքի կատարում, √ սեմինար պարապմունքներին ուսանողի մասնակցություն, √ ուսանողի կողմից դրսևորած ընթացիկ ակտիվություն, հմտություններ և կարողություններ, √ Հարցախույզ, ճեպահարցում √ թեստային առաջադրանքներ՝ պատասխանի ընտրությամբ կամ կարճ ազատ պատասխանով հարցերով։

Գրականություն	**Պարտադիր** 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ(հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: **Լրացուցիչ** 1. Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրի», 1978թ. 2. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհաքաղաքական առճակատումներում, 2004թ. 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 3. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Հ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ): 5. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Հ. 3,: Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես -XIX դարի վերջ):